

Fizikadan masalalar va ularning izohli yechim

Mavzu: Og`irlik kuchi ta'sirida harakat, erkin tushish

Masalalarni yechilish tartibini va to`liq izohli yechimini You Tube dagi **IT Fizika** kanalida ko`rishingiz mumkin.

Toshkent 2021-yil

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushish boshlanganidan 4 s oʻtgan paytda jism tezligi necha m/s boʻladi?

Berilgan:

$$t = 4 s$$
 $v = ?$

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{v_0} + \boldsymbol{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgaradi. Lekin bu masalada jism boshlangʻich tezliksiz tashlab yuborilgani uchun biz bu qonuniyatni $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{gt}$ deb yozib olamiz.

 $v = 10 \cdot 4 = 40 \ m/s$.

$$v_0 = 0$$

$$v = v_0 + gt$$

Converginghens

Focus

QB ject

You Tube III Fizika

Ibrohim Fayziyev

Yerga erkin tushayotgan jism beshinchi sekund oxirida qanday tezlikka erishadi (m/s.)?

Berilgan:

t = 5 s

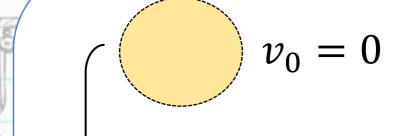
$$v = ?$$

Yechilishi:

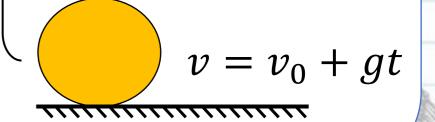
Erkin tushishda jismning tezligi $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{v_0} + \boldsymbol{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgaradi. $\boldsymbol{v_0} = \boldsymbol{0}$ boʻlgani uchun $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{gt}$ boʻladi.

$$v = 10 \cdot 5 = 50 \text{ m/s}.$$

QB ject

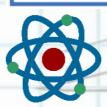

converginghens

Focus

Converging here

Focus

Object

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jismning 2- va 5-sekundlar oxiridagi tezliklari nisbatini toping.

Berilgan:

$$t_1 = 2 s$$

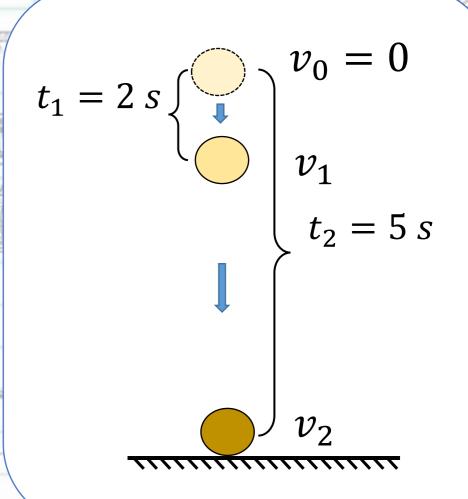
$$t_2 = 5 s$$

$$v_1/v_2 = ?$$

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $\mathbf{v} = \mathbf{v_0} + \mathbf{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgarishi bizga ma'lum. Ushbu masalani quyidagi nisbat orqali echamiz:

$$\frac{v_1}{v_2} = \frac{gt_1}{gt_2} = \frac{t_1}{t_2} = 0.4$$

-www

Converging Lens

Focus

Q8 ject

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jismning boshlang'ich tezligi 6 m/s bo'lsa, uning 1 s dan keyingi tezligi necha m/s bo'ladi?

Berilgan:

 $v_0 = 6 \text{ m/s}$

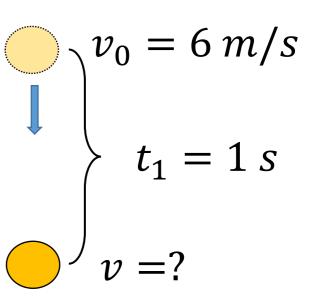
t=1 s

v = ?

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{v_0} + \boldsymbol{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgaradi.

$$v = 6 + 10 \cdot 1 = 16 \text{ m/s}.$$

.....

You Tube

IT Fizika

Converging Lens

FOLUS

Object

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jism 7 m/s boshlangʻich tezlikka ega boʻlsa, u 2 s dan keyin qanday tezlikka (m/s) erishadi? g=9,8 m/s².

Berilgan:

 $v_0 = 7 \text{ m/s}$ t=2 s

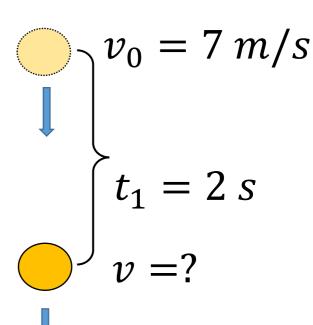
$$v = ?$$

Divonce across junction

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{v_0} + \boldsymbol{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgaradi.

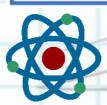
$$v = 7 + 9.8 \cdot 2 = 26.6 \text{ m/s}.$$

-www

Converging Lens

Focus

Q8 ject

Ibrohim Fayziyev

20 m/s boshlang'ich tezlik bilan erkin tushayotgan jismning harakat boshidan 4 s o'tgan paytdagi tezligi qanday (m/s) bo'ladi? $g = 10 \text{ m/s}^2$.

Berilgan:

$|v_0| = 20 \text{ m/s}$

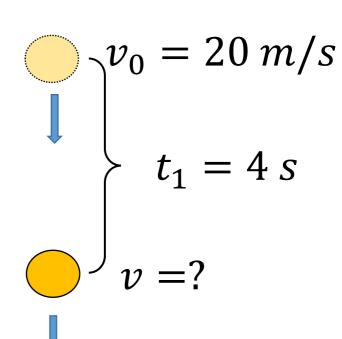
t=4 s

$$v = ?$$

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $v = v_0 + gt$ qonuniyat boʻyicha oʻzgaradi.

$$v = 20 + 10 \cdot 4 = 60 \text{ m/s}.$$

-www

Converging Lens

Focus

OB ject

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jismning 2 s dan keyingi tezligi 30 m/s boʻlsa, uning boshlangʻich tezligi qanday (m/s)?

Berilgan:

v=30 m/s

t=2 s

 $v_0 = ?$

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tezligi $\boldsymbol{v} = \boldsymbol{v_0} + \boldsymbol{gt}$ qonuniyat boʻyicha oʻzgarishidan foydalanib erkin tushayotgan jismni boshlangʻich tezligini topamiz. $v_0 = v - \boldsymbol{gt}$ $v_0 = 30 - 10 \cdot 2 = 10$ m/s.

$$v_0 = ?$$

$$t_1 = 2 s$$

$$v = 30 m/s$$

mmmmmm

Converging heres

Focus

OB ject

Ibrohim Fayziyev

Balkondan boshlangʻich tezliksiz tashlangan jism 2 s da erga tushdi. Jism necha metr balandlikdan tashlangan? g=10 m/s².

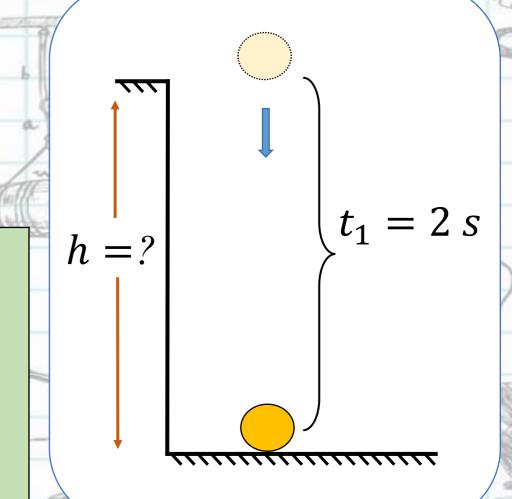
Berilgan:

 $v_0 = 0$ t = 2 s h = ?

Yechilishi:

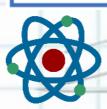
Erkin tushishda jismning tushish balandligi $h = v_0 t + \frac{gt^2}{2}$ formula orqali topiladi. Boshlangʻich tezlik nolga tengligidan bu formulani quyidagicha yozish mumkin. $h = \frac{gt^2}{2}$

$$h = \frac{10 \cdot 2^2}{2} = 20 \text{ m}.$$

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jism harakatining boshlang'ich 3 sekundida necha metr ko'chadi? g=10 m/s².

Berilgan:

$$v_0 = 0$$

$$t = 3 s$$

$$h = ?$$

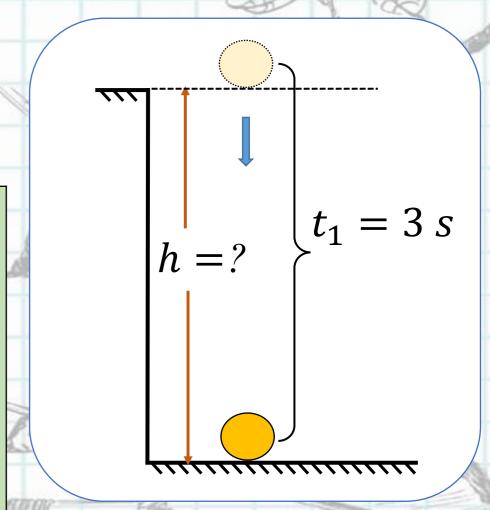
Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tushish balandligi

$$h = v_0 t + \frac{gt^2}{2}$$
 formula orqali topiladi. Boshlang`ich tezlik nolga tengligidan bu formulani quyidagicha yozish mumkin.

Object

$$h = \frac{gt^2}{2}$$
  $h = \frac{10 \cdot 3^2}{2} = 45 \text{ m.}$

10

Focus

Ibrohim Fayziyev

Qandaydir sayyorada jism 50 m balandlikdan 5 s da tushgan. Bu sayyorada erkin tushish tezlanishi qanday (m/s²)?

Berilgan:

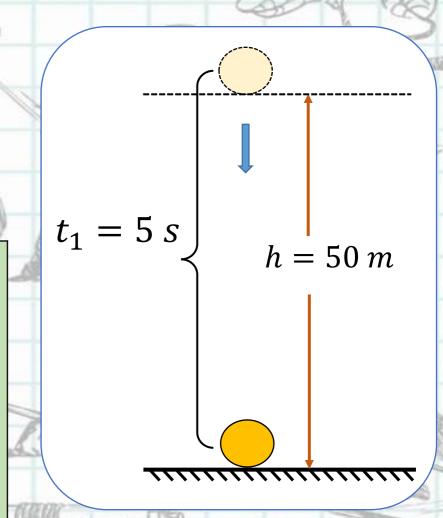
$$h=50 m$$

 $t=5 s$

Yechilishi:

Erkin tushishda jismning tushish balandligi $h = v_0 t + \frac{gt^2}{2}$ formula orqali topiladi. $v_0 = 0$ boʻlganligi uchun

$$h = \frac{gt^2}{2} \Rightarrow g = \frac{2h}{t^2}$$
  $g = \frac{2 \cdot 50}{5^2} = 4 \text{ m/s}^2.$

QB ject

Focus

Ibrohim Fayziyev

Boshlang'ich tezliksiz erkin tushayotgan birinchi jism ikkinchi jismga qaraganda 3 marta koʻp vaqt uchgan. Ularning koʻchishlari necha marta farq qiladi?

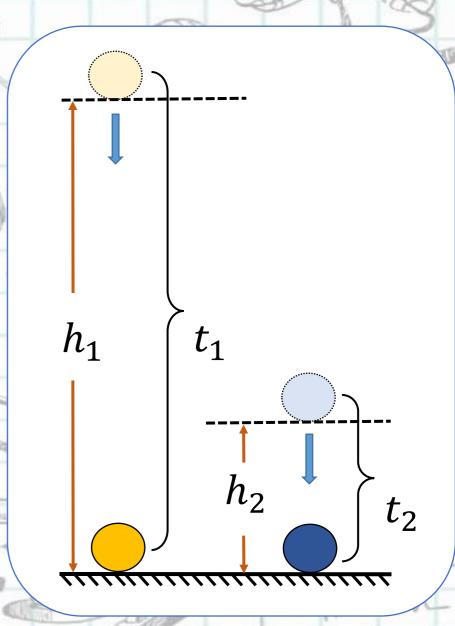
Berilgan:

 $t_{1}/t_{2} = 3$ $h_{1}/h_{2} = ?$

Yechilishi:

Erkin tushayotgan jismning tushish balandligini boshlang'ich tezlik bo'lmagan holda $h = \frac{gt^2}{2}$ ifoda orqali topar edik. Har ikkala jismning tushish balandliklari nisbatini olsak, quyidagi ko'rinish hosil bo'ladi:

$$\frac{h_1}{h_2} = \frac{t_1^2}{t_2^2} = \left(\frac{t_1}{t_2}\right)^2 = 3^2 = 9$$

Focus

Ibrohim Fayziyev

Boshlang'ich tezliksiz erkin tushayotgan jismning boshlang'ich uch va to'rt sekundda o'tgan yo'llari nisbati qanday bo'ladi?

Berilgan:

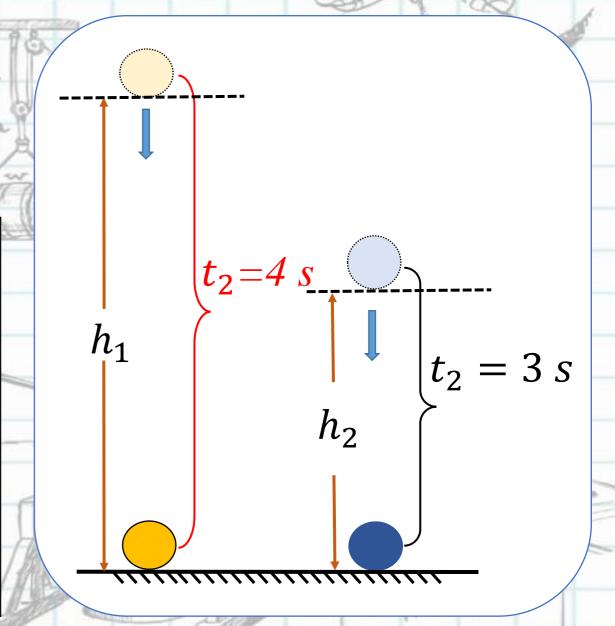
 $t_1=3 s$

 $t_2 = 4 \text{ s}$ $h_1/h_2 = ?$

Yechilishi:

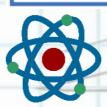
Erkin tushayotgan jismning tushish balandligini boshlang'ich tezlik bo'lmagan holda $h = \frac{gt^2}{2}$ ifoda orqali topar edik. Har ikkala jismning tushish balandliklari nisbatini olsak, quyidagi korinish hosil bo'ladi:

$$\left| \frac{h_1}{h_2} = \frac{t_1^2}{t_2^2} \right|$$
 bu ifodadan $\frac{h_1}{h_2} = \frac{9}{16}$ ekani koʻrinib turibdi.

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jism 7-sekundda qanday masofani oʻtadi (m)? $g = 10 \text{ m/s}^2$.

Berilgan:

n=7 s

 $\Delta h_n = ?$

Yechilishi:

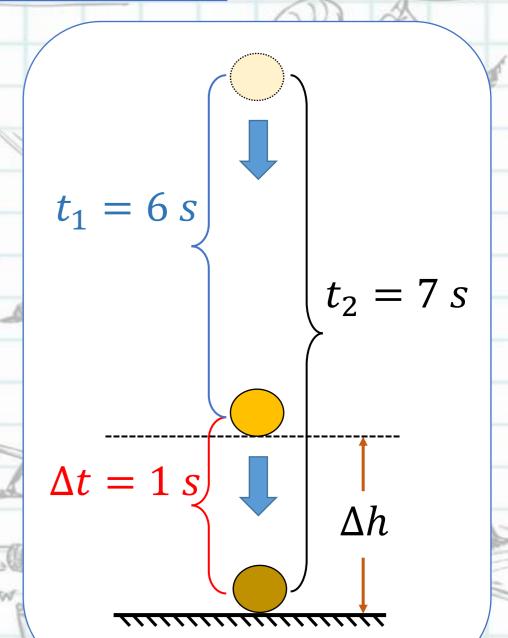
Bu masalani erkin tushayotgan jismning n-sekundda bosib oʻtgan masofasini topish formulasi orqali yechamiz.

$$\Delta h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n - 1);$$
  $v_0 = 0$ holat uchun

$$\Delta h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$$
 deb yozsak bo'ladi.

$$\Delta h_n = \frac{10}{2} (2 \cdot 7 - 1) = 65 \text{ m}.$$

Object

Converging Lens

Focus

14

You Tube

IT Fizika

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jismning n—sekunddagi koʻchishi qanday (m)? $g = 10 \text{ m/s}^2$.

Berilgan:

- ~~-~~

 $\Delta hn = ?$

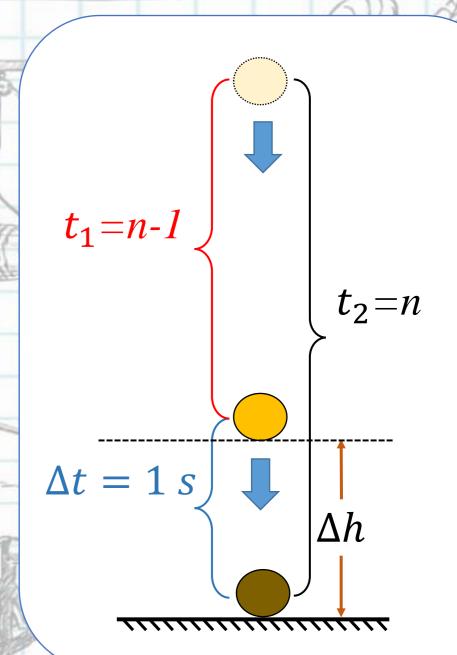
Yechilishi:

Bu masalani erkin tushayotgan jismning n-sekundda bosib oʻtgan masofasini topish formulasidan topamiz.

$$\Delta h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n-1);$$
  $v_0 = 0$ bo`lganligi uchun

$$\Delta h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$$
 deb yozsak bo'ladi.

$$\Delta h_n = \frac{10}{2}(2n - 1) = 5(2n - 1)$$

Converging Lens

Focus

Object

15

Focus

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jismning (n+1) – sekunddagi koʻchishi qanday?

Berilgan:

n+1

 $\Delta hn = ?$

Yechilishi:

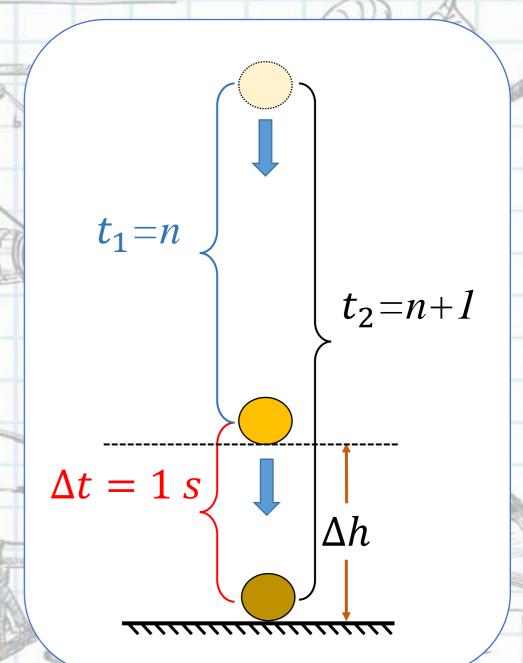
Bu masalani erkin tushayotgan jismning n-sekundda bosib o'tgan masofasini topish formulasidan topamiz.

Object

$$\Delta h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n - 1); \quad v_0 = 0$$
 ekanidan

$$\Delta h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$$
 deb yozsak bo'ladi.

$$\Delta h_n = \frac{g}{2}(2(n+1)-1) = \frac{g(2n+1)}{2}$$

You Tube

Tizika

FOCUS

Erkin tushishning 3–sekundida oʻtilgan yoʻlning 4—sekundda o'tilgan yo'lga nisbati qanday?

Berilgan:

$$h_1=3 s$$
 $h_2=4 s$
 $h_1=3 s$

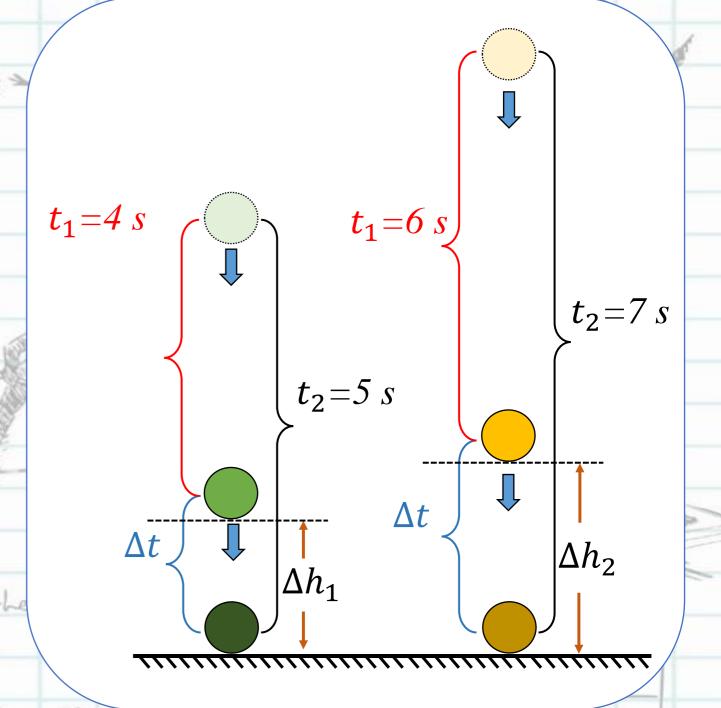
Yechilishi:

Erkin tushayotgan jismning n-sekundda bosib oʻtgan masofasini boshlang'ich tezlik bo'lmagan holda

$$h_1/h_2 = ? \left| \Delta h_n = \frac{g}{2} (2n - 1) \right|$$
 ifoda orqali topar edik.

Har ikkala jismning tushish balandliklari nisbatini olsak, quyidagi korinish hosil bo'ladi:

$$\left| \frac{h_1}{h_2} = \frac{2n_1 - 1}{2n_2 - 1} \right|$$
 bu ifodadan $\frac{h_1}{h_2} = \frac{5}{7}$

Ibrohim Fayziyev

Biror balandlikdan erkin tushayotgan (boshlang'ich tezliksiz) jism yoʻlning birinchi 1/4 qismi oxirida v tezlikka erishgan boʻlsa, yoʻl oxiridagi tezligi qanday boʻladi?

Berilgan:

h/4; v

 $v_1 = ?$

Yechilishi:

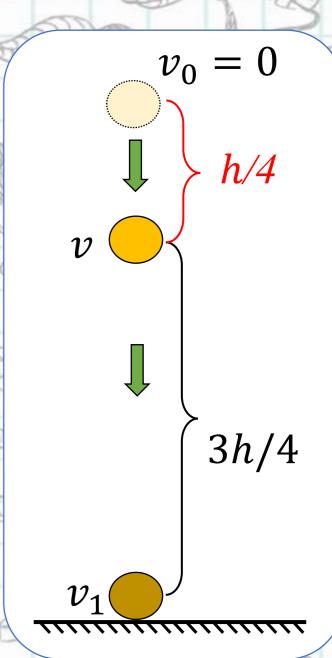
Bu masalni yechishda dastlab $h = \frac{v^2 - v_0^2}{2g}$ formula orqali jismni erishgan tezligini balandlikka bogʻlanish ifodasini keltirib chiqaramiz.

$$\left| \frac{h}{4} = \frac{v^2}{2g} \right| \Rightarrow h = \frac{2v^2}{g}$$
 bu ifoda jismning tushish balandligi va h/4

balandlikda jism erishgan tezligi orasidagi bogʻlanish ifodasi.

Jismni tushish balandligini oxirgi tezligi bilan bogʻlasak quyidagicha

bo'ladi:
$$h = \frac{v_1^2}{2g}$$
 bu ifodalarni tenglashtiramiz! $\frac{2v^2}{g} = \frac{v_1^2}{2g} \Rightarrow v_1 = 2v$

FOCUS

Ibrohim Fayziyev

Jism 45 m balandlikdan erkin tushmoqda. Tushishning oxirgi sekundidagi koʻchishi qanday (m)?

Berilgan:

h = 45 m $h_n = ?$

Yechilishi:

Bu masalani quyidagi formuladan topamiz. $h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n - 1)$

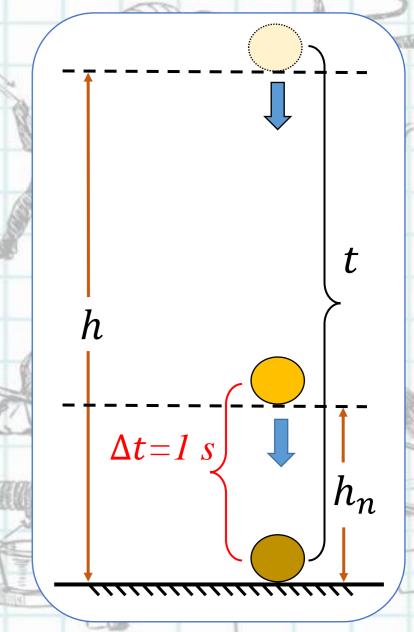
Ammo biz bu jismni qancha vaqtda erga tushgani bilmaymiz, shuning

uchun $t = \sqrt{\frac{2h}{g}}$ formula orqali topib olamiz. $t = \sqrt{\frac{2\cdot 45}{10}} = 3$ s demak biz

jismni 3- sekundda bosib oʻtgan balandligini topishimiz kerak ekan.

$$v_0 = 0 \implies \Delta h_n = \frac{g}{2}(2n - 1)$$
 deb yozsak bo'ladi.

$$\Delta h_n = \frac{10}{2}(2 \cdot 3 - 1) = 25 \text{ m}.$$

Ibrohim Fayziyev

500 m li televizion minoraning uchidan 1 s farq bilan uzilgan ikki tomchi orasidagi masofa koʻpi bilan necha metr boʻladi?

Berilgan:

h = 500 m $h_n = ?$

Yechilishi:

Bir sekund oralatib tashlangan jismlar orasidagi eng katta masofa birinchi jismni oxirgi sekundda bosib oʻtgan yoʻliga teng boʻladi.

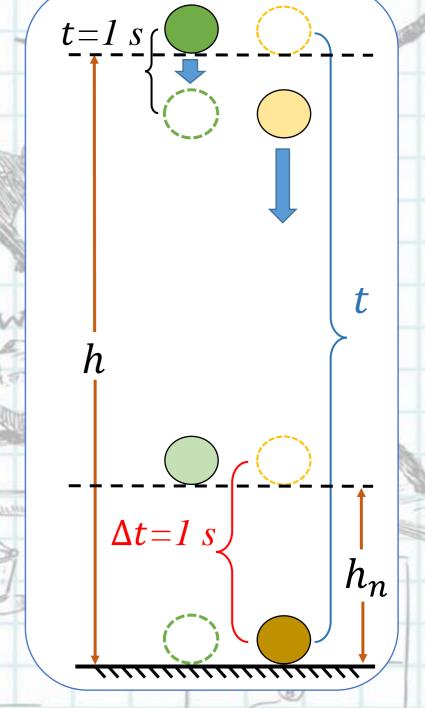
 $h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n - 1)$. Ammo biz bu jismni qancha vaqtda erga tushgani

bilmaymiz, shuning uchun $t = \sqrt{\frac{2h}{g}}$ formula orqali topib olamiz.

 $t = \sqrt{\frac{2.500}{10}} = 10$ s. demak biz jismni 10 - sekundda boib o'tgan balandligini

topishimiz kerak ekan. $v_0 = 0 \Rightarrow h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$

$$h_n = \frac{10}{2}(2 \cdot 10 - 1) = 95 \text{ m}.$$

You Tube

IT Fizika

FOCUS

Ibrohim Fayziyev

Jism H balandlikdan boshlang'ich tezliksiz tushmoqda. U harakatining oxirgi sexundida 3H/4 ga teng yo'l o'tadi. H qanday (m)? $g=10 \text{ m/s}^2$.

Berilgan:

$$h_n = 3H/4$$

$$\Delta t = 1 s$$

H = ?

Yechilishi:

Jismni oxirgi sekundda bosib oʻtgan balandligi ifodasidan

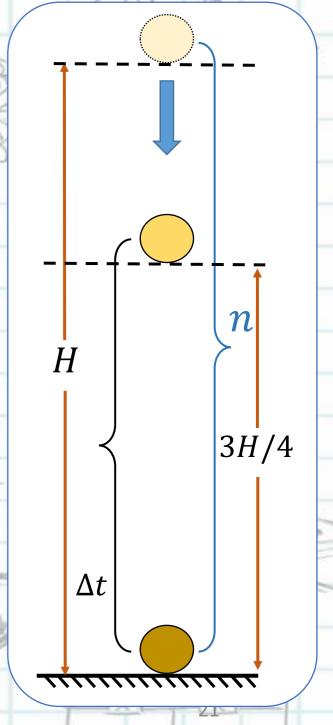
 $h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$ jismni qancha vaqtda erga tushganini bilib olamiz va $H = \frac{gt^2}{2}$ formula orqali jismni tushgan balandligini topib olamiz! Jismni qancha vaqtda erga tushganini

topish uchun

$$\begin{cases} h_n = \frac{3H}{4} \\ h_n = \frac{g}{2}(2n-1) \end{cases} \Rightarrow \frac{g}{2}(2n-1) = \frac{3H}{4} \Rightarrow n = \frac{3H+20}{40} \Rightarrow H = \frac{g\left(\frac{3H+20}{40}\right)^2}{2}$$

bu ifodani soddalashtirsak $9H^2 - 200H + 400 = 0$

kvadrat tenglama keib chiqadi, yechimi esa H=20 m ekni ko`ramiz.

Ibrohim Fayziyev

H balandlikdan boshlang'ich tezliksiz tushayotgan jism harakat vaqtining oxirgi sekundida 3H/4 masofani o'tdi. U necha sekund tushgan?

Berilgan:

 $h_n = 3H/4$

 $\Delta t = 1 s$

t = ?

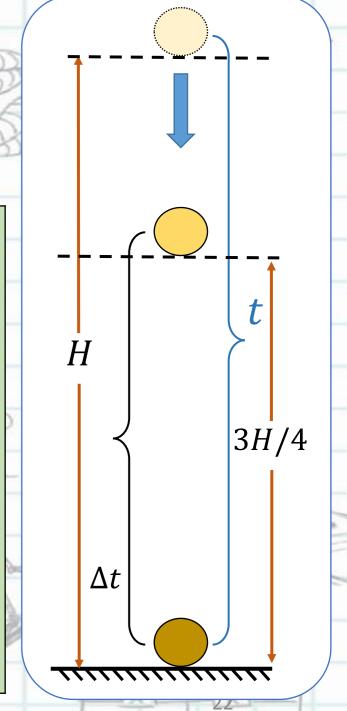
Yechilishi:

Jismni oxirgi sekundda bosib oʻtgan balandligi ifodasidan

 $h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$ jismni qancha vaqtda erga tushganini bilib olamiz va $H = \frac{gt^2}{2}$ formula orqali jismni tushgan balandligini topib olamiz! Jismni qancha vaqtda erga tushganini topish uchun

$$\begin{cases} h_n = \frac{3H}{4} \\ h_n = \frac{g}{2}(2n-1) \end{cases} \Rightarrow \frac{g}{2}(2n-1) = \frac{3H}{4} \Rightarrow n = \frac{3H+20}{40} \Rightarrow H = \frac{g\left(\frac{3H+20}{40}\right)^2}{2}$$

Bu yerdan esa H=20 m ekni ko`ramiz. $t = \sqrt{\frac{2h}{g}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 20}{10}} = 2$ s.

You Tube

IT Fizika

FOCUS

Ibrohim Fayziyev

Jism 180 m balandlikdan boshlangʻich tezliksiz erkin tushmoqda. Jismning oxirgi sekunddagi koʻchishi birinchi sekunddagi koʻchishidan necha marta ortiq? g=10 m/s².

Berilgan:

h=180m $h_{n_1}/h_{n_2}=?$

Yechilishi:

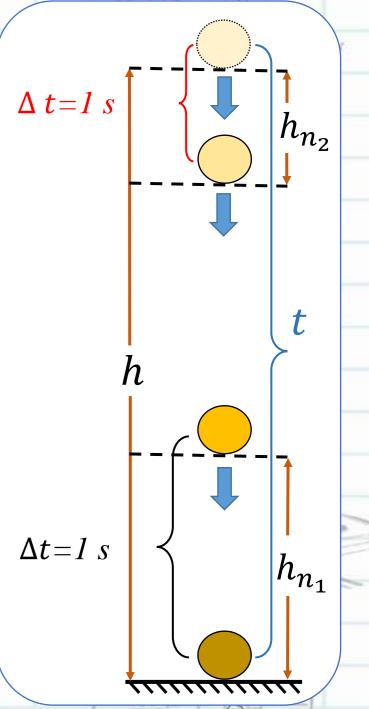
 $h_n = v_0 + \frac{g}{2}(2n-1)$ Ammo biz bu jismni qancha vaqtda erga tushgani,

shuning uchun bu jismni qancha vaqtda erga tushganini $t = \sqrt{\frac{2h}{g}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 180}{10}} =$

6 s demak biz jismni 6- sekundda boib oʻtgan balandligini topishimiz kerak

ekan.
$$v_0 = 0 \implies h_n = \frac{g}{2}(2n - 1)$$
 deb yozsak bo'ladi.

$$h_{n_1} = \frac{10}{2}(2 \cdot 6 - 1) = 55 \, m.$$
  $h_{n_2} = \frac{10}{2}(2 \cdot 1 - 1) = 5 \, m.$ $\frac{h_{n_1}}{h_{n_2}} = 11$

III Fizika

Ibrohim Fayziyev

Boshlang'ich tezliksiz erkin tushayotgan jism oxirgi 35 metrni 1 s davomida o'tdi. Tushish balandligi qanday (m).

Berilgan:

 $h_n=35m$

 $\Delta t = 1 s$

h = ?

Yechilishi:

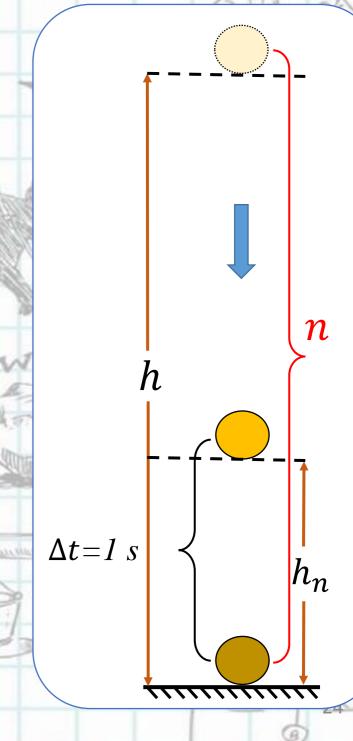
Jism oxirgi 1 sekundda bosib oʻtgan yoʻli oxirgi sekundda bosib oʻtgan balandligi h_n ekanini bilgan holda oldin jismni qancha vaqtda erga tushganini $h_n = \frac{g}{2}(2n-1)$ formula orqali aniqlaymiz va $h = \frac{gt^2}{2}$ formula orqali jismni tushgan balandligini topib olamiz.

$$h_n = \frac{g}{2}(2n-1) \Rightarrow n = \frac{2h_n + g}{2g}$$

$$n = \frac{2 \cdot 35 + 10}{20} = 4 s$$
, $h = \frac{10 \cdot 4^2}{2} = 80 m$.

$$h = \frac{10 \cdot 4^2}{2} = 80 \ m.$$

Focus

FOCUS

Ibrohim Fayziyev

Erkin tushayotgan jism oxirgi 2 sekundda 160 m masofani oʻtgan boʻlsa, u qancha vaqt tushgan (s)? $g = 10 \text{ m/s}^2$.

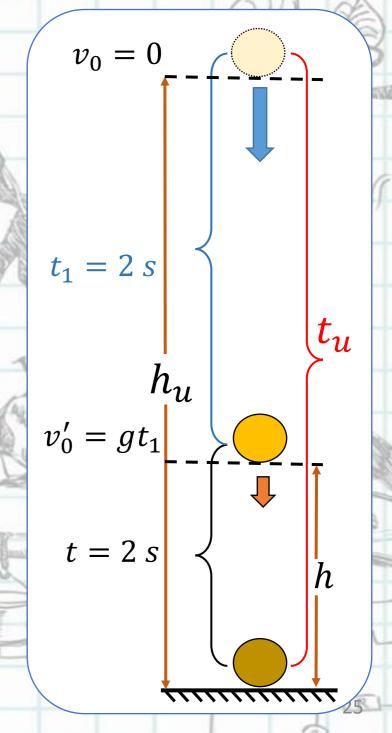
Berilgan:

 $\begin{aligned}
h &= 160 \, m \\
t &= 2 \, s \\
t_u &= ?
 \end{aligned}$

Yechilishi:

Erkin tushayotgan jismning ohirgi 2 sekunda ko`chishu topish uchun quyidagin yozamiz $h = v_0't + \frac{gt^2}{2}$. Bu yerda $v_0' = gt_1$ manshu ikki tenglamadan $h = gt_1t + \frac{gt^2}{2}$ hosil qilamiz. Bundan $t_1 = \frac{2h-gt^2}{2gt}$ kelib chiqadi. $t_1 = \frac{2\cdot160-10\cdot2^2}{2\cdot10\cdot2} = 7$ s. $t_2 = t + t_1$ $t_2 = 2 + 7 = 9$ s

Object

Focus

Ibrohim Fayziyev

35 m balandlikdan boshlang'ich tezliksiz erkin tushayotgan jismning tezligi 10 m/s bo'lganda, u erdan qanday (m) balandlikda bo'ladi?

Berilgan:

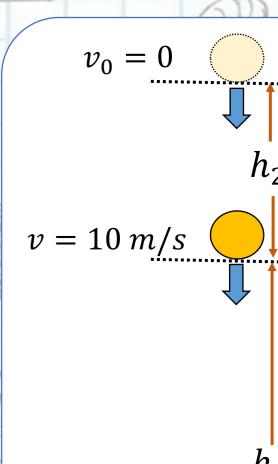
$$\begin{aligned}
h &= 35 m \\
v &= 10 m/s \\
h_1 &= ?
 \end{aligned}$$

Yechilishi:

Bu masalada biz h_2 balandlikni topolsak $h_1+h_2=h$ eknidan foydalanib

 h_1 balandlikni topamiz. h_2 balandlikni $h_2 = \frac{v^2}{2g}$ formuladan topamiz.

$$h_2 = \frac{10^2}{2 \cdot 10} = 5 \text{ m.}$$
 $h_1 + h_2 = h \Rightarrow h_1 = h - h_2$
 $h_1 = 35 - 5 = 30 \text{ m.}$

Focus

Ibrohim Fayziyev

Jism h=45 m balandlikdan erkin tushmoqda. Uning tezligi 10 m/s ga etganda u erdan qanday (m) balandlikda boʻladi? g=10 m/s².

Berilgan:

h = 45 m v = 10 m/s $h_1 = ?$

Yechilishi:

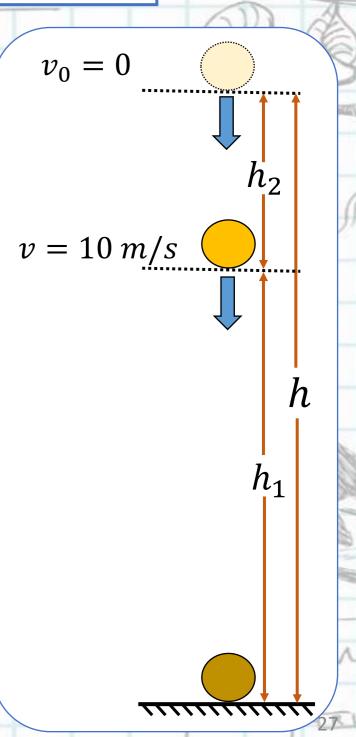
Bu masalada biz h_2 balandlikni topolsak $h_1+h_2=h$ eknidan foydalanib h_1 balandlikni topamiz.

 h_2 balandlikni $h_2 = \frac{v^2}{2g}$ formuladan topamiz.

$$h_2 = \frac{10^2}{2 \cdot 10} = 5 \text{ m.}$$

$$h_1 + h_2 = h \quad \Rightarrow \quad h_1 = h - h_2$$

$$h_1 = 45 - 5 = 40 \text{ m.}$$

Focus

Ibrohim Fayziyev

Ikkinchi tomchi uzilgandan 2 s oʻtgach tomchilar orasidagi masofa 25 m ga teng boʻlgan boʻlsa, tomchilar necha sekund vaqt intervali bilan uzilgan?

Berilgan:

 $\Delta t = ?$

$$t = 2 s$$
$$h = 25 m$$

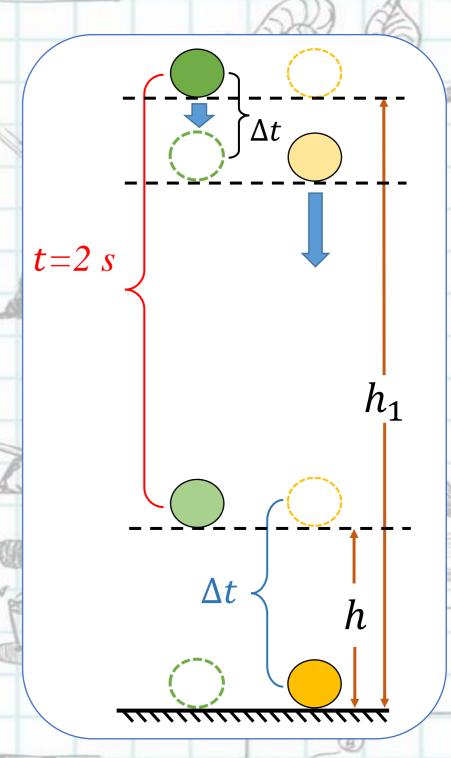
Yechilishi:

Bu holda 1- va 2- tomchilarning tushgan balandliklari ayirmasi h=25~m ekanidan foydalanamiz. 2-jism t=2~s harakatlangan, 1- jism esa $t+\Delta t$ vaqt harakatda boʻldi.

$$h_1 - h_2 = h$$
  $\frac{g(t + \Delta t)^2}{2} - \frac{gt^2}{2} = h$

08,00

Ushbu tenglamani yechsak $\Delta t = 1$ s. ekani kelib chiqadi.

Converging Lens

Focus

Object

Ibrohim Fayziyev

Bir xil balandlikdan 2 s vaqt intervali bilan ikkita jism erkin tusha boshladi. 2-jism tusha boshlagandan necha sekund oʻtgach ular orasidagi masofa 40 m boʻladi?

Berilgan:

 $\Delta t = 2 s$

h = 40 m

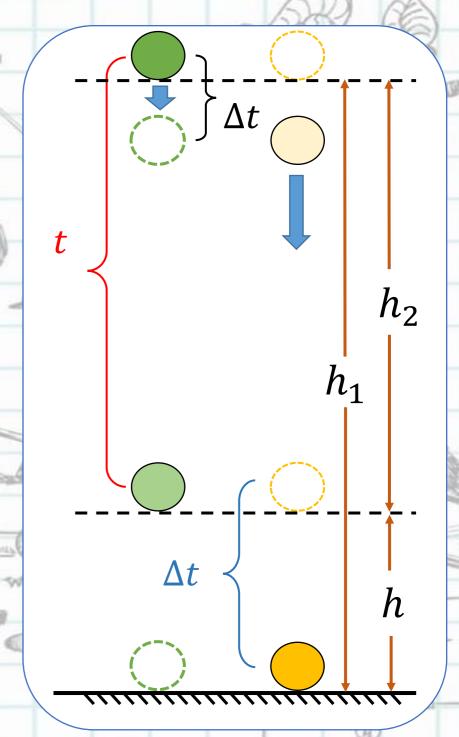
t = ?

Yechilishi:

Bu holda 1- va 2- tomchilarning tushgan balandliklari ayirmasi h=40 m ekanidan foydalanamiz. 2-jism t vaqt harakatlangan, 1- jism esa $t+\Delta t$ vaqt harakatlangan.

$$h_{1} - h_{2} = h;$$
  $\frac{g(t + \Delta t)^{2}}{2} - \frac{gt^{2}}{2} = h$

Ushbu tenglamani echsak t = 1 s ekani kelib chiqadi.

Converging Lens

Focus

Ibrohim Fayziyev

Boshlang'ich tezliksiz erkin tushayotgan jismning biror balandlikdagi tezligi 20 m/s bo'lsa, undan 25 m pastda joylashgan nuqtadagi tezligi qanday (m/s) bo'ladi?

Berilgan:

$$v_{1} = 20 m/s$$

$$\Delta h = 25 m$$

$$v = ?$$

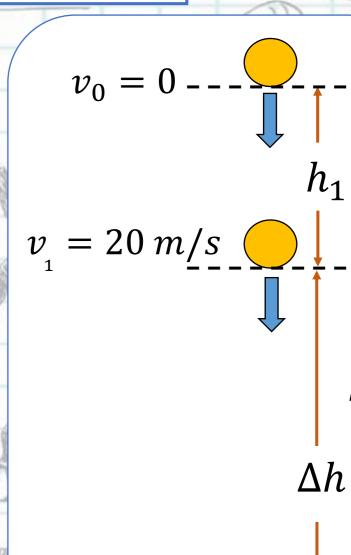
Yechilishi:

Erkin tushayotgan jismning tezlig va tushish balandligi orasidagi bog`lanish quydagicha. $h_1 = \frac{v_1^2}{2g} = \frac{20^2}{20} = 20 m$

OB ject

Umumiy balandlik $h = h_1 + \Delta h = 20 + 25 = 45$

25 m masofadan kegingi tezligi $v = \sqrt{2gh} = \sqrt{2 \cdot 10 \cdot 45} = 30 \text{ m/s}$

v = ?

Converging Lens

Ibrohim Fayziyev

Balandligi 20 m boʻlgan binodan tushayotgan jismning boshlangʻich tezligi 15 m/s. yerga tushish paytida uning tezligi qanday boʻladi (m/s)? g=10 m/s².

Berilgan:

$$h = 20 m$$

$$v_0 = 15 m/s$$

$$v = ?$$

Yechilishi:

Bu masalni $h = \frac{v^2 - v_0^2}{2g}$ formula orqali yechamiz.

Bu formuladan jismning erga tushgandagi tezligi $\boldsymbol{v}$ ni topamiz:

$$v = \sqrt{v_0^2 + 2gh}$$
, $v = \sqrt{15^2 + 2 \cdot 10 \cdot 20} = 25 \text{ m/s}$.

$$v_0 = 15 \, m/s$$

$$v = ?$$